

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 18546/08

Ertaç BİLİM / Türkiye

Başkan,

Julia Laffranque

Yargıçlar,

Işıl Karakaş,

Paul Lemmens,

Valeriu Grițco,

Ksenija Turković,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla, 24 Ocak 2017 tarihinde Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Yukarıda belirtilen 4 Nisan 2008 tarihli başvuruyu göz önünde bulundurarak,

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Yapılan müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuran, Ertaç Bilim, 1969 doğumlu bir Türk vatandaşı olup İstanbul'da yaşamaktadır. Mahkeme önünde İstanbul barosuna kayıtlı Avukat Tuğba Tüfek tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın koşulları

2. Dava konusu olaylar, başvuran tarafından ibraz edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. 5 Ocak 2006 tarihinde başvuranın işine son verilmiştir. İşten çıkartılma bildiriminde başvurana daha önce yapılan performans değerlendirme görüşmelerinde performansının yetersiz olduğu bildirildiği ve bu bağlamda kendisine önceden ihtarda bulunulduğu belirtilmiştir. Başvuranın 2005 yılında birçok kez koçluk hizmetinden yararlandırıldığı ancak işveren şirketin bu bağlamda bir gelişme gözlemlemediği de ifade edilmiştir.

4. Başvuran 3 Şubat 2006 tarihinde İstanbul İş Mahkemesi nezdinde eski işvereni aleyhinde dava açmış ve işten çıkarılma işleminin iptalini ve görevine iade edilmesini talep etmiştir. Yargılamalar boyunca yerel mahkeme, işten çıkartılma bildiriminin ilgili mevzuat uyarınca düzenlenip düzenlenmediğinin ve işverenin ileri sürdüğü işten çıkartma gerekçelerinin haklı olup olmadığının tespiti için bilirkişi raporu düzenlenmesine karar vermiştir. Bilirkişiler, hazırladıkları raporda yapılan işten çıkartılma bildiriminde usulü bir eksiklik olmadığını belirtmişlerdir. Ancak bilirkişiler, bu tür durumlarda işten çıkarmanın son çare olması gerektiğini ve başvurana performansını artırması için koçluk ve rehberlik hizmeti verilmeye devam edilebileceğini dile getirmişlerdir.

5. İstanbul İş Mahkemesi, 14 Mart 2007 tarihinde, davayı karara bağlamış ve başvuranın davasını reddetmiştir. İlk derece mahkemesi hâkimi, işten çıkartılma gerekçelerinin başvurana yasaya uygun şekilde bildirildiğini ve başvurana savunma yapma olanağının tanındığını tespit etmiştir. Birlikçi raporunu da dikkate alan hâkim, başvuranın performansının yeterli olmadığına ve gerekli takım çalışması faaliyetlerine katılmadığına kanaat getirmiştir. Bu nedenle, başvuranın işten çıkartılma gerekçelerinin yeterli olduğu sonucuna varmıştır. Başvuran temyiz dilekçesinde, performansının yetersiz olduğunun değerlendirilemeyeceğini ileri sürmüştür. Yargıtay, ilk derece mahkemesinin gerekçesi doğrultusunda, 12 Kasım 2007 tarihinde başvuranın temyiz talebini reddetmiştir.

B. İlgili iç hukuk ve uygulama

6. Dava ile ilgili olduğu ölçüde İş Kanunu'nun 20. maddesi aşağıdaki gibidir:

“İş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde iş mahkemesinde dava açabilir...

...

Dava seri muhakeme usulüne göre iki ay içinde sonuçlandırılır. Mahkemece verilen kararın temyizi halinde, Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.”

ŞİKÂYETLER

7. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında, yargılamaların aşırı uzun olmasından şikâyetçi olmuştur. Bu bağlamda, yerel mahkemelerin davasını karara bağlarken İş Kanunu'nun 20. maddesinde öngörülen yasal sürelerle uymadığını ileri sürmüştür.

8. Başvuran ayrıca, Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında, hakkında yürütülen kovuşturma işlemlerinin adil olmadığını iddia etmiştir. Bu

bağlamda ilk derece mahkemesinin delilleri usulünce değerlendirmedini ileri sürmüş ve Yargıtay'ın kararında yeterli gerekçe sunmadığını iddia etmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Yargılamaların uzunluğu iddiası hakkında

9. Başvuran yargılamaların aşırı uzun olmasından şikâyetçi olmuştur. Bu bağlamda, İş Kanunu'nun 20. maddesine atıfta bulunmuş ve başvuru konusu yargılama işlemlerinin üç ay içerisinde sonuçlandırılması gerektiğini ileri sürmüştür.

10. Mahkeme, Türkiye'de *Ümmühan Kaplan / Türkiye* (başvuru no. 24240/07, 20 Mart 2012) pilot karar usulüne ilişkin başvurunun ardından Mahkemeye yapılan diğer başvuruların yanı sıra yargılamaların uzunluğuna ilişkin başvurular açısından yeni bir iç hukuk yolunun mevcut olduğunu dikkate alır. Mahkeme, daha sonraki *Turgut ve Diğerleri / Türkiye* ((k.k.), no. 4860/09, 26 Mart 2013) kararında, başvuranlar iç hukuk yollarını yani anılan yeni hukuk yolunu tüketmedikleri için başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, bu kararı verirken, özellikle, söz konusu yeni hukuk yolunun; yargılamaların uzunluğuna ilişkin şikâyetler bakımından, ilk bakışta erişilebilir ve makul bir çözüm sunacak nitelikte olduğu kanısına vardığını belirtmiştir. Mahkeme bu nedenle başvuranın bu başlık altındaki şikâyetinin, Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

B. Yargılamaların hakkaniyete uygunluğu hakkında

11. Başvuran, yargılama işlemlerinin adil olmamasından şikâyetçi olmuştur. İlk derece mahkemesinin delilleri gereğince değerlendirmedeğini ve Yargıtay'ın kararında yeterli gerekçeye yer vermediğini ileri sürmüştür.

12. Mahkeme, Sözleşme ile güvence altına alınan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ulusal mahkemeler tarafından delillerin takdiri ve hukuki nitelendirme bağlamında yapıldığı iddia edilen hataları inceleme görevinin bulunmadığını ve ihlal söz konusu ise, ihlal teşkil eden ölçüde inceleme görevinin bulunduğunu belirtir. Genel anlamda, ellerinde bulunan delillere veya tespitlere veya değerlendirmelere yerel mahkemelerce atfedilecek önem gibi hususlar Mahkeme tarafından değerlendirme konusu yapılmaz. Mahkemenin, dördüncü derece mahkemesi gibi hareket etmemesi gerekli olup; bu bağlamda Mahkeme, keyfi veya açıkça makul olmayan tespitler içerdiği değerlendirilmedikçe, yerel mahkeme kararını Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında incelemeyecektir (bk. *Lupeni Rum Katolik Kilisesi ve Diğerleri v. Romanya* [BD], no. 76943/11, § 90, 29 Kasım 2016, AİHM 2016 (alıntılar)).

13. Mahkeme, mevcut davada, dava dosyasında yerel mahkemenin delillerin değerlendirilmesi, olayların tespiti veya iç hukukun uygulanması aşamalarında keyfi veya açıkça makul olmayan bir şekilde hareket ettiği kanaati oluşturabilecek bir bilgi ve belge olmadığını gözlemler. Mahkeme, dava dosyasında mevcut olan belgelerden yola çıkarak, İstanbul İş Mahkemesinde görevli hâkimin işten çıkartılma bildirimini ilgili mevzuat uyarınca düzenlenip düzenlenmediğinin ve işverenin ileri sürdüğü işten çıkartma gerekçelerinin haklı olup olmadığının tespiti için bilirkişi raporu düzenlenmesini talep ettiğini belirtir. Dava dosyasını bir bütün olarak inceleyen yerel mahkeme, başvuran lehine karara hükmetmemiştir. Bu bağlamda Mahkeme; Sözleşme'nin 6. maddesinin, yerel mahkemelerin kendi incelemeleri, değerlendirmeleri veya olay tespitleri karşısında bilirkişi görüşünün geçerli olmasını gerekli kılmadığını tekrar dile getirir (bk. *Türk*

Ticaret Bankası Munzam Sosyal Güvenlik Emekli ve Yardım Sandığı Vakfı / Türkiye (k.k.), no. 48925/99ve 36109/04, 23 Mayıs 2006).

14. Başvuranın Yargıtay kararında yeterli gerekçenin bulunmadığı yönündeki şikâyeti açısından Mahkeme, mahkeme kararlarının esas aldıkları gerekçeleri yeterli şekilde açıklamaları gerektiğini anımsatır. Gerekçelerin açıklanması gerekliliğinin kapsamı söz konusu kararın mahiyetine göre değişiklik gösterebilmektedir ve ilgili davanın koşulları ışığında belirlenmelidir. Sözleşme'nin 6 § 1. maddesi mahkeme kararlarının gerekçeli olmasını gerekli kılmaya rağmen, bu gereklilik her sav hususunda ayrıntılı yanıtlara yer verilmesi gerektiği şekilde yorumlanamaz. Bu nedenle, temyiz mahkemesi, bir temyiz başvurusunu reddederken, kural olarak alt derece mahkemesinin kararında yer alan gerekçeleri temel alabilir (bk. *García Ruiz / İspanya* [BD], no. 30544/96, § 26, AİHM 1999-I).

15. Mahkeme, mevcut davada ilk derece mahkemesi kararının bütünüyle gerekçeli olduğunu ve başvuranın yalnızca performansının yetersiz olduğu yönünde değerlendirme yapılamayacağını ileri sürdüğü beyanlarına özgü ve açık yanıtlar içerdiğini gözlemler. Bu kararı onayarak Yargıtay, bu koşullarda yeterli olduğu sonucuna varılan ilk derece mahkemesi gerekçesini kabul ettiğini ortaya koymuştur.

16. Başvuran tarafından sunulan dokümanları dikkate alan Mahkeme, 6. madde kapsamında olan usulü güvencelerin başvuranın davasında ihlal edilmediğini tespit etmiştir.

17. Bu doğrultuda, Mahkeme, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4. madde hükümleri uyarınca, başvurunun bu bölümünün açıkça dayanaktan yoksun olduğuna ve reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş ve yazılı olarak 16 Şubat 2017 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Julia Laffranque
Başkan